

## Generationsskifte ved anvendelse af A/B modellen

### Ny praksis i vente<sup>©</sup>

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og  
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

[www.v.dk](http://www.v.dk)

Gennem mange år har den såkaldte A/B model været et af de foretrukne værktøjer ved generationsskifte. Det skyldes nogle skattemæssigt favorable afgørelser fra Skatterådet fra 2003 om bl.a. værdiansættelsen ved denne form for generationsskifte. Praksis er efterfølgende strammet.

I en afgørelse fra 2019, SKM2019.371.SR, er der gjort endeligt op med denne gunstige praksis om værdiansættelsen, men dog således, at Skatterådet har besluttet at indrømme et vist varsel, før de nye værdiansættelsesprincipper finder anvendelse.

### I. Indledning

Reglerne om beskatning ved generationsskifte er gennem de sidste 50 år blevet lempet løbende på en række områder. I 1970'erne kunne en arving, der ikke var i familie med arvelader, risikere at skulle betale op til 90 % i arveafgift – altså ud over den avancebeskatning, der skulle ske ved arveudlægget. Men i de seneste 50 år er der indført mange væsentlige skattemæssige lempelser. Bl.a. kan nævnes en markant lempelse af gave- og arveafgifterne (som måske nu fremadrettet bliver delvis tilbageført), adgang til succession i levende live, og fastsættelse af en passivpost ved overgang af en erhvervsvirksomhed ved overdragelse med succession. Og særligt kan i denne sammenhæng fremhæves værdiansættescirkulæret, cirkulære nr. 185 af 17.11.1982, herunder +/- 15 pct.-reglen, som i mange tilfælde har dannet grundlag for skattemæssigt fordelagtige dispositioner.

Offentliggjort d. 11. september 2019 på Vidensportalen V.dk

Hovedparten af disse regler er dog løbende blevet justeret i tilfælde, hvor de har affødt utilsigtede skattemæssige fordele. Eksempelvis kan nævnes ”pengetankreglen”, som begrænser adgangen til succession ved overdragelse af aktier.

### **Skattemæssige konstruktioner ved generationsskifte af aktier**

Gennem tiden har opfindsomheden været stor, når det drejer sig om at få en virksomhed overdraget til børn med en lav beskatning og ikke sjældent således, at den ældre generation trods overdragelsen bevarede den bestemmende indflydelse over virksomheden. I mange tilfælde blev opfindsomheden dog ikke kronet med held.

### **Nytegning til favørkurs**

I en ledende sag afgjort i 1958 af Højesteret, ref. i UfR 1958.1164 H, havde en fader ladet sine børn nytegne aktier i faderens selskab til en fordelagtig kurs, hvorved en del af selskabets værdier tilflød sønnen. Denne konstruktion blev tilsidesat af skattemyndighederne og efterfølgende af Højesteret, der antog, at forskellen mellem markedskursen og sønnens tegningskurs skulle beskattes som gaveoverdragelse af en tegningsret fra faderen til sønnen med deraf følgende avancebeskatning af faderen ved afståelse af tegningsretter og gaveafgift hos sønnens af hans fordel ved at kunne tegne aktier til en favorabel kurs.

### **Støvsuger-sagen**

Én af de første sager, hvor faderen søgte at gennemføre et generationsskifte af sit driftsselskab ved opdeling af aktierne i A- og B-aktier, var en sag afgjort af det daværende Ligningsråd i 1989, ref. i TfS 1989.7 LR. Sagen påkaldte sig en del opmærksomhed.<sup>(1)</sup>

I denne sag havde en familie planlagt et generationsskifte på en efter nutidens målestok primitiv måde.

---

<sup>1</sup> Ligningsrådets afgørelse blev kommenteret af blandt andet advokat Finn Thomsen i Skattepolitisk Oversigt 1988, 314 ff., hvor sagen blev omtalt som ”støvsugersagen”.

Offentliggjort d. 11. september 2019 på Vidensportalen V.dk

Faderen og et holdingselskab, som tilhørte sønnerne, ejede samtlige aktier i driftsselskabet, der ønskes generationsskiftet. Aktierne i driftsselskabet påtænkes opdelt, således at faderen fik aktier med 10-dobbelt stemmeret, mens aktierne, der var placeret i sønnernes holdingselskab, fik enten eksklusiv udbyttet eller 5 gange udbytte i forhold til faderens aktier. På denne måde ville værdien af driftsselskabet løbende overgå til sønnernes holdingselskab, mens faderen bibeholdt den bestemmende indflydelse i driftsselskabet.

Det daværende Ligningsråd fandt<sup>(2)</sup>, at planen betød en så væsentlig og afgørende ændring af alle aktionærs rettigheder, at samtlige aktier i driftsselskabet måtte anses for afstået og vederlagt fuldt ud eller for en dels vedkommende ved modtagelse af de nye A- og B-aktier. Der ville følgelig blive tale om avancebeskatning af samtlige aktionærer ved denne vedtægtsændring, hvis den planlagte model blev gennemført. Den påtænkte fremgangsmåde var herefter uinteressant.

### **Realisationsbeskatning som følge af vedtægtsændringer**

Efterfølgende blev det ved revision af aktieavancebeskatningsloven i 2005 i forarbejderne til loven anført følgende, der fundamentalerer en praksis, hvorefter vedtægtsændringer kan medføre avancebeskatning af aktionærer. Bl.a. anføres det i motiverne at:

*”Det beror på en konkret bedømmelse af sagens omstændigheder, hvorvidt vedtægtsændringen må sidestilles med afståelse. Ved denne vurdering vil der navnlig skulle henses til indholdet af ændringerne, herunder om de rettigheder, der er knyttet til en aktiepost, gennem en vedtægtsændring får et så væsentligt andet indhold, at der reelt ikke længere er identitet mellem aktierne før og efter ændringen. Endvidere vil der skulle henses til aktionærkredsens sammensætning - herunder om selskabet er ejet af få aktionærer, der eventuelt har et interessefællesskab, eller om selskabet er ejet af en bred kreds af investorer - sammenholdt med bevæggrundene for vedtægtsændringerne, og hvad der i øvrigt opnås herved såvel skattemæssigt som økonomisk.*

---

<sup>2</sup> Afgørelsen blev truffet med henvisning til SKAT 9, 1986, (Højesterets dom af 5. september 1986 sag I 446/1985) samt Landsskatteretten kendelse af 23. september 1986 (Skat 11,1986)

Offentliggjort d. 11. september 2019 på Vidensportalen V.dk

*Vedtægtsændringer, der medfører en forskydning af aktionærernes økonomiske rettigheder, f.eks. ved ændring af retten til udbytte, udbyttefordelingen eller en fastfrysning af kursværdien for en del af aktierne, vil normalt være at anse for en så væsentlig indholdsmæssig ændring, at disse tilfælde skattemæssigt vil være at sidestille med afståelse.*

*Ændres de økonomiske rettigheder knyttet til en aktieklasser, f.eks. ved ophævelse af en ret til forlods udbytte, mens der formelt ikke foretages ændringer i andre aktieklasser, vil også aktier tilhørende andre aktieklasser kunne anses for afstået, idet ændringen medfører en forskydning af de økonomiske rettigheder, som også berører de aktier, som ikke umiddelbart er berørt af vedtægtsændringen.”*

Sidenhen er mange overvejelser vedrørende generationsskiftemodeller blevet forkastet som følge af, at selskabets vedtægter er ændret til fordel for den yngre generation, hvor vedtægtsændringerne i sig selv medfører beskatning hos såvel den ældre som yngre generation.

## II. A/B-modellen

De første afgørelser vedrørende den i dag velkendte og af skattemyndighederne anerkendte A/B-model så første gang dagens lys i 2002 og 2003.

Fremgangsmåden har typisk været den, at aktierne i driftsselskabet, der skal generationsskiftes, opdeles i A- og B- aktier, hvorefter A-aktierne tillægges en forlods udbytte- ret af en sådan størrelse, at kursen på B-aktierne falder til kurs 100. B-aktierne erhverves herefter af den yngre generation.

Når A-aktionærene på et tidspunkt har modtaget det aftalte forlods udbytte, og selska- bet i øvrigt er konsolideret, afvikler A-aktionærene deres aktier, eksempelvis ved et salg til det udstedende selskab (driftsselskabet) i forbindelse med en kapitalnedsættelse i driftsselskabet.

I den første afgørelse truffet af Told- og Skattestyrelsen, SKM2002.683.TSS, var der tale om optagelse af en ledende medarbejder. A-aktionærene skulle her forlods have udloppet et givet beløb. For så vidt angik tegningskursen vedrørende B-aktierne bemær- kede Told- og Skattestyrelsen på den ene side blot, at ”at den kurs, medarbejderen skulle tegne til, ville komme til at afspejle anparternes værdi, når der var taget højde for den begrænsede ret til udbytte.”

Dog bemærkede Told- og Skattestyrelsen, at der ikke var spurgt til, hvorvidt tegnings- kursen for de nye B-aktier var for lav. Der blev derfor ikke taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der var overdraget tegningsretter til B-aktionærene, jf. om denne problem- stilling i ovennævnte dom fra 1958.<sup>(3)</sup>

I den følgende sag, ref. i SKM2003.66.LR, havde selskabet forud for opdelingen i A- og B- aktier tilbagekøbt nogle aktier fra nogle udtrædende aktionærer. Prisen for disse akti- er dannede grundlag for spørgerens forslag om størrelsen af den forlods udbytteret.

---

<sup>3</sup> UfR 1958.1164 H

Offentliggjort d. 11. september 2019 på Vidensportalen V.dk

### **Rentefaktoren**

Told- og Skattestyrelsen samt Ligningsrådet bemærkede, at de blivende aktionærer - i modsætning til de udtrådte aktionærer - først fik tilført værdien af de hidtidige aktier i form af forlods udbyttet over en årrække. Der skulle derfor indgå en rentefaktor ved beregningen af størrelsen af det forlods udbytte. Denne faktor blev i senere afgørelser anført som en løbende opskrivning af det resterende forlods udbytte.

### **Risikofaktoren**

Dernæst bemærkede Ligningsrådet, at de hidtidige aktionærer løb en vis risiko, idet det ikke var givet, at de hidtidige aktionærer rent faktisk fik udloddet det forventede forlods udbytte. Denne risikofaktor skulle på samme vis som rentefaktoren indgå ved fastlæggelse af størrelsen af det forlods udbytte.

Meget kunne tyde på, at Told- og Skattestyrelsen og Ligningsrådet havde været noget usikre på disse afgørelser. Told- og Skattestyrelsens afgørelse ref. i SKM2002.683.TSS blev truffet 1. oktober 2001, men først offentliggjort 23. december 2002, altså ca. 15 måneder efter, at afgørelsen var truffet. Ligningsrådets afgørelse ref. i SKM2003.66.LR blev truffet allerede 18. juni 2002. Der gik således mere end et halvt år, før afgørelsen blev offentliggjort.

A/B modellen har imidlertid i årene herefter været meget udbredt som led i generationskifte, og i forskellige varianter, hvor eksempelvis den årlige renteopskrivning af det resterende, endnu ikke udloddede udbytte har varieret fra få procent til op til 6-7 pct.

### **Tilløb til praksisændring vedrørende A/B modellen**

Den 18. december 2018 traf Skatterådet afgørelse i en sag om en model, som havde visse lighedspunkter med A/B-modellerne. Afgørelsen er ref. i SKM2019.30.SR.

Meget summarisk refereret var det tanken at etablere et nyt selskab, hvor forholdet mellem den ældre og yngre generation et langt stykke ad vejen svarede til A/B-modellen, når etableringen af denne model var tilendebragt.

Offentliggjort d. 11. september 2019 på Vidensportalen V.dk

Men i den pågældende sag var der tale om et ganske andet udgangspunkt end i de såkaldte A/B-modeller.

Det var således i denne sag tanken, at den ældre generation skulle stifte et nyt fælles investeringsselskab sammen med børnene. Børnene skulle tegne A-anparter til kurs 100, medens forældrenes selskab skulle tegne *dels* en mindre post stemmestærke B-anparter, således forældrene dermed havde den bestemmende indflydelse i det nye investeringsselskab, og *dels* en større post C-anparter og da til en betydelig overkurs.

Det var tanken at udforme C-anparterne således, at de gav ret til forlods udbytte, svarende til den betalte overkurs plus en forrentning på 6 pct. p.a., svarende til, hvad en uafhængig investor efter familiens opfattelse ville have krævet for at stille kapital til rådighed.

Når overkursen plus forrentning var tilbagebetalt til C-anpartshaveren (forældrenes selskab) i form af forlods udbytte, var det tanken, at de til C-anparterne knyttede stemme- og udbytterettigheder bortfaldt, derved at C-anparterne blev tilbagekøbt og annulleret af det udstedende selskab, dvs. af det fælles investeringsselskab.

Spørgsmålet i sagen var *blandt andet*, hvorvidt børnene under disse forudsætninger kunne tegne anparter til kurs 100.

Det var her Skattestyrelsen opfattelse, at børnenes risiko for tab henholdsvis udsigt til gevinst ikke kunne føre frem til kurs 100.

### **Risikofaktoren**

Skattestyrelsen var i den konkrete sag i forbindelse med skønnet over fordelingen af handelsværdien for de enkelte anpartsclasser af den opfattelse, at den i sagen valgte model medførte, at C-anpartshaverne påtog sig en risiko for ikke at få det fulde forlods udbytte, og dermed en risiko, der oversteg børnenes risiko, da børnene havde tegnet anparter til kurs 100. Med andre ord var synspunktet dette, at gik det skidt for det fælles investeringsselskab, ville børnene lide et forholdsvis begrænset tab og et langt mindre tab

Offentliggjort d. 11. september 2019 på Vidensportalen V.dk

end C-anpartshaverne, der med en forholdsvis lille nominel investering, men til en betydelig overkurs, ville kunne lide et betydeligt tab.

### **Gevinstfaktoren**

Samtidig hermed var det Skattestyrelsen opfattelse, at børnene erhvervede en fordel i form af en gevinstmulighed, hvis indtjeningen blev bedre end forventet. Blev der konstateret et ekstraordinært stort overskud, der oversteg C-anpartshaverens forlods ret til overskud, ville dette ”overskydende” beløb blive fordelt efter den nominelle anparts-kapital, og ikke efter det faktiske indskud. Og da børnene havde tegnet anparter til kurs 100, mens C-anpartshaverne havde tegnet et relativt lille, nominelt antal anparter, men med et stort indskud, ville børnene modtage en uforholdsmæssig stor andel af dette ”overskydende” beløb.

Skattestyrelsen indstillede til Skatterådet, at ved prisfastsættelsen af børnenes anparter skulle der tages højde for den pågældende struktur, herunder børnenes gevinstmulighed. Opgørelsen af den formueforskydning, der tilflød børnene som følge af den skitserede struktur og den asymmetriske mulighed for gevinst og tab kunne efter skattemyndighedernes opfattelse for eksempel ske ved hjælp af eksempelvis Black-Scholes modellen eller binomialmodellen

Skatteyderen anførte heroverfor bl.a., at hvis der skulle tages hensyn til børnenes gevinstmulighed, var der tale om en praksisændring i forhold til A/B-modellen, da den konkrete sag havde en betydelig lighed med A/B-modellen.

Hertil anførte Skattestyrelsen, at det i alle afgørelser drejede sig om at finde de korrekte handelsværdier, hvilket også havde været forudsætningen i sagerne om de såkaldte A/B-modeller. Selv om ”værdien af gevinstmuligheden” ikke havde indgået i de tidligere skøn i sager med A/B-modeller, medførte dette efter Skattestyrelsens opfattelse ikke, at det ikke kunne anføres i den konkrete sag.

Skatterådet tiltrådte Skattestyrelsens indstilling, men foretog en reservation for så vidt angik A/B-modellen. Skatterådet anførte således, at:



Offentliggjort d. 11. september 2019 på Vidensportalen V.dk

*”Det er Skatterådets vurdering, at dispositionen, der spørges til, ikke er sammenlignelig med dispositioner, hvor der er tidligere afgørelser fra Ligningsrådet og Skatterådet om værdiansættelse, herunder afgørelserne om A/B-modellerne. Der kan allerede derfor ikke være tale om en praksisskærpelse i den konkrete sag.”*

### **SKM2019.371.SR**

Den 25. juni 2019 traf Skatterådet herefter afgørelse i en traditionel A/B-sag, ref. i SKM2019.371.SR.

Som følge af afgørelsen SKM2019.30.SR fra december 2018 skulle der efter Skattestyrelsens opfattelse tages hensyn til den asymmetriske gevinstmulighed og tabsrisiko ved opgørelsen af kursen på de aktier, der ønskedes nytegnet til kurs 100 samt størrelsen af den forlods udbyttet, som tilkom de hidtidige aktionærer.

Skatterådet fulgte her ikke Skattestyrelsens indstilling.

Skatterådet tiltrådte på den ene side, at der var grundlag for at anvende værdiansættelsesprincipperne fra sagen SKM2019.30.SR, hvor der var medtaget en ”gevinstmulighed” ved opgørelsen af kursen på de aktier, der ønskedes nytegnet til kurs 100 samt størrelsen af den forlods udbyttet, som tilkom de hidtidige aktionærer. Men Skatterådet afviste at anvende denne beregningsmodel i den nu foreliggende sag. Skatterådet anførte nærmere, at:

*”Skatterådet ønsker dog ikke at lade dette element indgå i værdiansættelsen på nuværende tidspunkt, men først efter en frist på 6 måneder fra offentliggørelsen af et styresignal, idet et sådant element ikke tidligere er inddraget i værdiansættelsen i sammenlignelige situationer, og da Skatterådet finder, at der er tale om en praksisændring. Fristen gælder alene for sammenlignelige A/B-sager.*

*Skattestyrelsen vil udsende styresignalet, hvor der vil være en frist på 6 måneder til at disponere, før der henses til værdien af “en gevinstmulighed“. Efter dette tidspunkt vil*

Offentliggjort d. 11. september 2019 på Vidensportalen V.dk

*værdien af en "gevinstmulighed" som beskrevet i Skattestyrelsens sagsfremstilling blive inddraget i værdiansættelser, når de konkrete forhold begrundes dette.*

*Ved dispositionstidspunktet forstås det tidspunkt, hvor gevinstmuligheden overføres som led i A/B-arrangementet, dvs. typisk ved overdragelsen af aktierne eller nytegning af kapital."*

— 0 —